

ΜΗΝΙΑΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ
& ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ (Τὸ Γένος Γιαννοπούλου)

Σύνδρομη Ἐσωτερικῶς

Ἐξωτερικῶς

Ἔτησια δραχ. 35

Γιὰ τὰ δημόσια

Ἔτησι φρ. Γαλ. 35

Ἐξέκμηνη » 20

Ἰγραφεῖται τὸ διπλάσι

Ἐξέκμηνη » 20

Τὸ τεύχος Δραχμῶν τρεῖς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λίγα λόγια τῆς Διευθύνσεως

Πρόσωπα καὶ τοπεῖα τοῦ 1886. Ζαχ. Παπαντωνίου

Ὁ εὐαγγελιστὴς Μιχρ. Μινώτου

Ἀπὸ τῆς ὀρχαιότερας ἐπιστολῆς τοῦ Φωσκόλου. Σ. Μινώτου

Παρωμένο γυναικῶν. Ἰωσήφ Τσικκερέλλη

Ὁ Φόσκολος κατὰ τὴν Φραγ. De Sanctis Μιχρ. Μινώτου

Πνευματικὴ Ζωή. Ἀγγελικὴς κλ. κλ.

Ἰόνιος "ΑΥΣΗΛ" ἐν Ζακύνθῳ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΡΓΑ - ΠΕΤΡΑΔΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΕΙΟΝ

ΤΡΙΑΝ ΕΒΔΟΜΗΝ

ΠΡΟΣ ΑΠΟΣΤΡΟΦΗΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΧΗΜ. ΠΡΟΪ. ΟΝΤΩΝ & ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ
600 ΕΚΑΤΟΜ. ΠΕΡΙΠΟΥ ΔΡΑΧΜΑΣ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Εξ. Δραχμάς: Ἐτήσιοι 9 ο)ο Ἐξέμνηοι 8 1)2 Τρίμηνοι 8
Εἰς δολλάρ. ἢ λίρας » 8 ο)ο » 7 1)2 » 7

*Απὸλλανμῆναι προνομιακῶς (Σύμβασις Ἑλληνικῆς Κυβερνή-
σεως 5ης Μαρτίου ε. ἔτου.) παντὸς φόρου δημοσίου ἀλλοῦ ἢ συν-
θέτου καὶ αἰουδήποτε ἄλλου δημοτικοῦ, τοπικοῦ, παρόντος ἢ μέλ-
λοντος. Καταθέσεις δεχταὶ παρ' ἀντιπροσώπου Ζακύνθου

ΑΝΤΩΝΙΩ Δ. ΚΑΣΣΙΜΑΤΗ

Η ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ

ΔΙ' ΟΛΟΥΣ ΕΙΝΕ Η ΔΙΓΛΩΣΣΟΣ

ΦΡΟΛΙΟ

ΔΟΛΛΑΡΙΑ 16

ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

*Αποταυθῆτε δι' ἐπιστολῆς διὰ νὰ λάβητε λεπτομερεῖς πληροφο-
ρίας δωρεάν εἰς τὸ Γραφεῖον ΑΘΑΝ. Σ. ΔΑΛΔΑ

Ἡφαίστου 2—Κλάμας

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΛ. 5341.42.0001

Ἔτος Δον Ζάκυνθος Ἀπρίλιος 1927 Ἀριθ. 1

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ (Τὸ Γένος Γιαννοπούλου)

Ἡ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» θὰ προσπαθήσῃ νὰ συγκεντρώσῃ διὰ ἐκλεκτὸ στή πνευματικὴ δημιουργία ἔχει νὰ δείξῃ ἢ Ἐπιάνησος καὶ τὸ Ἔθνος.

Ἡ ἀμέριστη συμπάθεια καὶ ὑποστήριξις ἐξαιρετικῶν διανοουμένων μᾶς δίνει τὴν πεποίθησιν πὸς θὰ τὸ κατορθώσομε. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ γι' αὐτὸ ὅλους ἐκείνους πὸν μᾶς ἐνδάρρουναν ἀπὸ τὴν ἀρχή. Στὶς ἐρχόμενες γιορτές τοῦ Φωσκόλου ἢ «ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» θὰ κρατήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴ κίνησιν γῦρο σὶδ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου μας ποιητή. Ἀπὸ τώρα ὡς τίς γιορτές, σὲ κάθε φύλλο θὰ δημοσιεύομε μελέτες σχετικῆς, ὥστε τὸ κοινὸν νὰ γνωρίσῃ βαθεῖα πόσο μεγάλος ἦταν, ποῖα τιμὴ ἔκαμε στὴ Ζάκυνθο καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ με ποῖα θέρ-
μὰ ἀπερρόπεσε τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
Ἐἰσι νὰ μᾶς συγχωρηθοῦν οἱ ἐλλείψεις τοῦ τωρινοῦ.

ΠΡΟΣΩΠΑ & ΤΟΠΕΙΑ ΤΟΥ 1826

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ.

ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

(ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ)

Ένας διευθυντής Μουσείου κι' ένας συλλέκτης καλλιτεχνημάτων έχουν τὸ ἴδιο πάθος ἀποκτήσεως καὶ ἂν ἀποκτήσουν ἓνα νέον ἔργον δοκιμάζουν τὸ ἴδιο συναίσθημα χαρᾶς. Εἰς ἔντασιν τὸ ἴδιο. Ὅχι ὁμως καὶ εἰς ποιότητα. Ὑπάρχει κι' ἔστι ἡ διαφορὰ ἡ ὅποια πάντοτε χωρίζει τοὺς δύο αὐτοῦ φίλους τῆς τέχνης καὶ συχνὰ ἀντιζήλους. Ἡ διαφορὰ ὅτι ὁ πρῶτος ἀπολαμβάνει τὸ ἀπόκτημα ὡσάν ἰδικό του, —διότι καὶ ὁ ἀγνότερος καλλιτεχνικὸς θαυμασμὸς τοῦ συλλέκτου δὲν εἶναι ποτὲ ἀνόθευτος ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς ἰδιοκτησίας, ὀξύτατα ἀνεπτυγμένον εἰς αὐτὸν—ἐνῶ ὁ διευθυντὴς Μουσείου τὸ ἀπολαμβάνει ὡς κτῆμα τοῦ κοινοῦ. Ἡ εὐτυχία του εἶναι ὅτι θὰ τὸ ἰδῆ τὸ κοινὸν καὶ βιάζεται νὰ τοῦ τὸ δώῃ.

Ἄγνοεὶ καὶ δὲν θὰ δοκιμάσῃ ποτὲ τὴν ἀπομόνωσιν, τὸ κλείσιμο, τὴν ζηλότυπον λατρείαν, τοὺς μυστηριώδεις χρωματισμοὺς τοῦ εὐγενοῦς ἀλλὰ τόσον ἀτομικοῦ πάθους ποὺ κυριεύει τὸν συλλέκτην. Ὁ διευθυντὴς Μουσείου εὐδαιμονεῖ μαζὺ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἀπολαμβάνει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν εἰδικῶν γιὰ τὰ ἔργα τοῦ ἰδρύματός του, συγχρόνως ὁμως θέλγεται νὰ παρακολουθῆ τὴν ἀνίδεον κρίσιν τοῦ λαοῦ, τὸ ἀγνόν συναίσθημα τοῦ πλήθους τῆς Κυριακῆς ἐνώπιον τῶν καλλιτεχνημάτων, συναίσθημα πολὺτιμον τὸ ὅτιον εἶνε ὁ μέγας σκοπὸς τῶν Μουσείων!

Τὸ κοινωνικὸν αὐτὸ συναίσθημα τὸ ἐδοκίμασα κατ' ἐξοχὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διὰν ἔδωσα εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης τὴν συλλογὴν Κρατζάτζεν. Τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν εἶνε ἀποκλειστικῶς καλλιτεχνικῆς φύσεως, διότι ἔχουν πολὺ περισσότερον ἱστορικὸν χαρακτῆρα. Ἡ μεγάλη των ὁμως ἔθνικὴ ἀξία —διότι εἶναι συλλογὴ σχεδίων ποὺ ἔχουν ζωγραφισθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ 1826 καὶ ἔχουν ὡς θέμα τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων—δὲν ἀμφισβητεῖται ἀπὸ κανένα. Εἶνε ἔργα ἱστορίας καὶ εἶνε ἐπίσης, εἰς τὸ εἶδος των, ἔργα τέχνης. Ὁ ζωγράφος τῶν ἔργων αὐτῶν (σχέδια μὲ μολύβι, σχέδια μὲ πέννα καὶ ὕδατογραφήματα) Βαυαρὸς ὑπολοχαγὸς Κρατζάτζεν εἶχε ἔλθει ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Εἶχε τότε τὴν ἔμπνευσιν νὰ κάμῃ τὰ πορτραῖτα τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἡρώων τοῦ εἰκοσιένα. Πορτραῖτα μικρὰ μὲ αἰχμὴν μολυβιοῦ, συγκινητικὰ κειμήλια. Εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ εἰκοσιένα. Ὑπάρχει ἱστορία χωρὶς πρόσωπα; Καὶ τί θὰ ἦτο τὸ εἰκοσιένα γιὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν, γιὰ κάθε λαὸν; γιὰ κάθε ἄνθρωπον—ἀφοῦ ὅλοι διαβάζομεν, ἐννοοῦμεν, θαυμάζομεν, μισοῦμεν, ἐνθυμούμεθα, σκεπτόμεθα διὰ μέσου εἰκόνων—ἐὰν δὲν εἶχαμεν ἰδεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τοῦ Κολοκοτρώνη;

Ὁ ὑπολοχαγὸς Κρατζάτζεν ἔκαμε τὰ πορτραῖτα αὐτὰ «γιὰ τὸν ἑαυτὸν του» καθὼς ἔγραφε καιόπιν. Ἀφοῦ εὐτύχησε νὰ ποζάρουν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔμπρός του—κι' αὐτὸ ἦτο μὴ νίκη—διότι πῶς νὰ φαντασθῆ κανεὶς ὅτι ὁ μετριοφρονέστερος τῶν μεγαλοῦργῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου, ὁ Κανάρης, ἔκαμε αὐτὴν τὴν ὑποχώρησιν πρὸς τὴν φήμην νὰ σταθῆ ἀκίνητος μπροστὰ σ' ἓνα μολύβι! ἀφοῦ κατήρτισε τὴν πινακοθήκην τοῦ 21 τὴν ἐφύλαξε μέσα σ' ἓνα χαρτοφύλακα, ὡς ὅτι ἀνάμνησιν τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐποποιίαν. Ἀλλὰ τέτοιο πρᾶγμα ἦτο ἀδύνα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Ἐξαφικθὺς θυμᾶμαι κάποτε πού με θρήκε ἀπελπισμένη γιατί ὁ δάσκαλος τῶν ἑλληνικῶν με εἶχε τιμωρήσει πού στήν ἔκθεσι εἶχα γράψει ἕνα ποῦ ἀντί ἡ ὁποία, με δυὸ σελίδες ἀντιγραφῆ. Με παρηγόρησε καὶ γελώντας μου οὐστήσε στοῦ ἐξῆς νὰ τὰ γράφω μὲν ἔτσι γιὰ νὰ μὴν τιμωροῦμαι, μὰ ὅαν πρόκειται νὰ γράφω ἄλλοῦ νὰ μεταχειρίζομαι ὅτι θέλω. — Ἄς τον νὰ θρῖζῃ με τὸ ζουμίτου — μου εἶπε. — Καὶ ἡ ἔκφρασις του ἀκόμη αὐτὴ ἦταν τόσο ἀστεία πού μ' ἔκαμε καὶ ξέχασα τὴν τιμωρία.

Καὶ μεγάλη ἀκόμη, ὡς τὰ προχθές πού πέθανε, τὸν θεωροῦσα — τώρα περισσότερο — τὸ μεγάλο τὸν πολὺ μου φίλο μου καὶ πάντα με τὴν ἴδια ἐμπιστοσύνη τοῦ ἔλεγα τὸ κάθε τι πού με ἀπασχολοῦσε. Ἔτσι ὅαν μ' ἔβλεπε λυπημένη, μελαγχολικὴ μοῦλεγε με τὸ σοφὸ του στόμα.

Ποτέ σου νὰ μὴ ἀπαγορευθεῖσαι. Πάντα νὰ σκέφτεσαι πὼς βρῖσκειται κάποιος χειρότερός ἀπὸ σένα — Με τὴν συμβουλή ἔδραζε συνήθως καὶ ἕνα παράδειγμα. Καὶ ἀπάνου σ' αὐτὸ μου ἀνάφερε τὸ μῦθο ἐνὸς Ἀραβὰ ποιητῆ πού καταριόταν τὴν τύχη του πού μιὰ μέρα με δυνατὸ κρῦο βγήκε ξυπόλιτος γιατί δὲν εἶχε παπούτσια. Μὰ ὅαν εἶδε μπροστά του νὰ διαβαίνῃ ἕν ἀμαξάκι μ' ἕνα σακάτι δίχως πόδια, δόξασε τὸ Θεὸ πού αὐτὸς εἶχε τὰ δικά του καὶ παρηγορήθηκε.

Ἔτσι ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια ὁ σοφὸς μου δάσκαλος στάθηκε ὁ φωτεινὸς ὁδηγός μου. Μόλις κατάλαβα καλὰ τὰ ἰταλικά σχολικά βιβλία, μου τὰ πήρε μόλις τελειώσαμε ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα τὸ μάθημα, ἐνθουσιασμένος. — Ἄρκοῦν αὐτὰ — μου εἶπε. — Πρέπει νὰ μὴ χάνῃς τὸν καιρὸ σου σ' ἀνώφελα πράγματα καὶ σχολαστικότητες.

Τὴν ἐπομένη, μοῦ φέρνε τὴ *Συγκριτικὴ Μυθολογία* τοῦ *De Gubernatis*, ἕνα βιβλίον σοβαρὸ πού γιὰ τὴ μικρὴ μου ἡλικία ἦταν δυσκολώτατο. Μὰ ὁ καλὸς μου δάσκαλος ἐπέμεινε ὑπεμονητικὰ καὶ σιγὰ — σιγὰ μ' ἔκαμε νὰ τὸ ἐννοήσω, μου δημιούργησε μιὰ μόρφωση ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε σχολικὴ ἐπηρέασιν, συστηματοποιημένη ὁλοτέλεια ἀπὸ αὐτόν. Ἀπὸ τὴ *Συγκριτικὴ Μυθολογία* με πέρασε σ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς φιλολογίας — μαθήματα τοῦ *De Gubernatis* πού παρέδιδε στοῦ Πανεπιστήμιου τῆς Ρώμης καὶ μετὰ τύπωσε σὲ δώδεκα τόμους — στήν ἱστορίαν τῆς τέχνης, καὶ σ' ἄπειρα ἄλλα βιβλία ἀπαραίτητα γι' ἄνθρωπον πού θάλεγε νὰ λέγεται μορφωμένος. Ἔτσι μέσαστὴν περικομισμένη καὶ μικρὴ Ζάκυνθο μοῦδωσε βάσεις γερὰς στὰ γράμματα, μακριὰ ἀπὸ τὴν σὰβρὴς ἐκείνης, τῶν μυθιστορημάτων πού συνήθως ἐπικρατοῦν.

Ἔπειτ' ἀπὸ μαθήματα ἐνὸς χρόνου μαζί του — στὰ δέκα μου

χρόνια — ὁ καλὸς μου δάσκαλος με τὰ ἐνθαρρυντικὰ του λόγια μ' ἔπεισε νὰ στεῖλω ἕνα μου ἐργουδάκι στήν ἀγαπημένη μου *Διάπλαση* πού μου τὸ φιλοξένησε στὶς στήλες τῆς ἀμέσως. Πετοῦσα τότε ἀπὸ τὴν χαρὰ μου. Ἡ *Διάπλαση* πού μέσ' ἀπὸ τὴν σελίδες τῆς ἔδραζε τόσους καὶ τόσους διαλεχτοὺς σὲ τέχνες, γράμματα καὶ ἐπιστῆμες, γνωστῶν παγκόσμια, καὶ ὁ διαδεχτὸς συγγραφεὺς Ξενόπουλος, ὁ πατριώτης μου — ἔχουν μείνει ζωντανεμένοι μέσα μου, δίπλα στὸν *Δε-Βιάζη* ἀπ' οὗτου ἀντίκρησα τὰ γράμματα. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος οἱ σοβαρὰς μελέτες πού ὁ *Δε-Βιάζης* μ' ἔδραζε ἀδιάκοπα νὰ διαδράζω καὶ οἱ συστάσεις νὰ ἐπιδιώκω πάντα βιβλία με εὐσία, ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ ἔργα τοῦ Ξενόπουλου με τὴν ωραιότατη καλαίσθητη δημοτικὴ τους, πού τὰ ρουφοῦσα — τὰ μόνα μυθιστορηματικὰ πού διάδραζα — μαζί με τὴν *«Διάπλαση»* με τράβηξαν ἐριστικῶς πιά, μακριὰ ἀπὸ κάθε σχολαστικισμό. Αὐτὰ ἐνοιωθα στήν ψυχὴ καὶ ὅχι τὴν γραμματικὴ καὶ γενικὰ ἀπόλυτες τοῦ σχολείου. Αὐτὰ ταίριαζαν στήν ἰδιοσυγγρασία μου.

Κι' ἀργότερα ὅταν ἔγραψα μιὰ ἐπιτομὴ τοῦ βιβλίου τοῦ *DeBenedetti*: *Μεγάλοι ἄνδρες στὸ σχολεῖο* αὐτὸς, μου πήρε κρυφὰ τὰ χειρόγραφα καὶ τὰς τεῖλε στήν Ἑλληνικὴ *Ἐπιθεώρηση* τῆς φίλης *Εὐγενίας Ζωγράφου* χωρὶς νὰ τὸ ξέρω. Ποτέ δὲν θὰ ξεχάσω, μέσα σ' ἄπειρα δεῖγματα τῆς καλοσύνης του σὲ μένα, τὸν ἐνθουσιασμό του τὴν ἡμέρα πού ἦλθε ἡ *Ἐλ. Ἐπιθεώρησις* με τὸ ἔργο μου. Ἀνέβαινε δυὸ — δὲ τὰ σκαλιά φέρνοντάς μου τὸ περιοδικό. Μιὰ πού τὸ βλεπα τυπωμένο ἡ δειλίκα μου εἶχε περάσει. Ἀπὸ τότες ἔστειλα ἀδίταχτα. Ὁ καλὸς μου δάσκαλος, εἶχε πιτύχει ἐκεῖνο πού ποθοῦσε. Ἔχυνε δάκρυα χαρᾶς στὸ διάβασμα κάθε μου ἔργου.

Τὶ μπορούσε, πὺ πολὺ ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα πού ἤξευρα πὼς ἦταν ἐγαλμένα ἀπὸ τὴν καρδιὰ ἐκείνου πού μοῦδωσε φῶς, νὰ μ' ἐνθαρρύνουν Παντοτεινὰ ἀξέχαστο θὰ μοῦ μείνω ὅτι μου εἶπε στοῦ μακροχρόνιο διέκστημα τῆς φίλης μας. θὰ ἔχω ἀδιάκοπα στὴ φαντασία τὰ ἐκφραστικὰ καὶ γεμάτα καλοσύνη μάτια του, θὰ μείνουν ἀσβυστα μέσα μου τὰ σοφὰ λόγια πού βγήκαν ἀπὸ τὸ στόμα του θάναι αὐτὰ ὁ δυνατώτερος στήλος πού θὰ με στηρίξῃ στὴ φιλολογικὴ μου ζωὴ. Στὴν ἐκδοσὴ τῆς *Ἰονίου Ἀνθολογίας* νοιώθω διπλὴ χαρὰ γιατί ἐχτὸς πού εἶναι ὁ ζωηρώτερός μου πόθος γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναφέρω στήν πρώτη τῆς

ΙΑΚΕΣ ΛΕΙΒΑΝ, ἡ ἐκδοστὴς ἦταν συγχρόνως ἐνὰ πὺ τὰ ποθητότερα ὄνειρα ΔΗΜΟΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΑΞΕΧΑΣΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΟΥ, ἦταν ἡ τελευταία του θέλησις. Μάρτης τοῦ 1927 *Μαριέττα Μινώτου*

ΓΥΡΩ ΣΤΟ ΦΩΣΚΟΛΟ

ΟΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ

Μας φαίνεται περιττό ν' ασχοληθοῦμε μὲ τὴν ιδιότητά, πὸν ἡ Ἑλλάς δλόκληρη καὶ ἡ Ζάκυνθος ἰδιαίτε-
τως θὰ πανηγυρίσουν τὴν ἐπέτειο τῆς ἐκατονταστηρίδος
τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Οὔγου Φωσκόλου.

Καμία ἀμφιβολία δὲ χάρησε γι' αὐτὸ σὲ κανένα πο-
τέ. Μὲ κλεισιὰ τὰ μάτια ἂν ἀνοίξης ἓνα ὁποιοδήποτε
Φωσκολιανὸ βιβλίον, θὰ δῆς γραμμένο «ὁ Ζακύνθιος
ποιητής», ὁ «Ἕλληνας ποιητής». Ἐγραψε τ' ἀθάνατά του
ἔργα ἰταλικά—εἶναι ἀλήθεια—μὲ ψυχὴ ὅμως Ἑλληνική.
Κεῖνη τὴν ἐποχὴ καὶ πολὺ ἀργότερ' ἀκόμη, ἔπειτα ἀπὸ
τὴν ἔνωση, οἱ Ἑπτανήσιοι στὴν Ἰταλία σπούδαζαν καὶ
ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα ἦταν ἡ γλῶσσα τῶν σπουδασμένων καὶ
μορφωμένων. Στὸ πανεπιστήμιον τῆς Πάδοας, στὴν Aula
magna, βλέπουμε στοὺς τοίχους τὰ οἰκόσημα καὶ ὀνόματα
τῶν μεγαλυτέρων Ἑπτανήσιων πὸν σπούδαξαν σ' αὐτό.
Ἐπειτα πρέπει νὰ προσθέσουμε πῶς ὁ Φώσκολος ἔφυγε
ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μικρὸς καὶ δὲν ξαναγύρισε ποτὲ σ' αὐ-
τή. Σπούδαξε ἐκεῖ. Ἦταν ἐπόμενο νὰ γράψῃ Ἰταλικά.

Ἦταν Ἕλληνας ἢ ὄχι; Ὅσο γι' αὐτὸ πρέπει νὰ
θυμηθοῦμε πῶς ἦταν ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Ἑπτανήσος στὴν
ἐποχὴ του· ἡ Ἑλλάδα ὑποδουλωμένη ἢ Ἑπτανήσος μέρος
τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας. Πολιτικώτατη, σφραγισμένη ἢ
Ἑνετία ἄφηγε ἐλεύθερο τὸ λαὸν τῶν νησιῶν, ἀπαιτῶντας
μονάχα στοργή, πίστη στὴ μητρόπολιν. Κι' ἀλήθεια. Οἱ
Ἑπτανήσιοι, οἱ Δαλματοὶ καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοί της ἄς
πῶμε ἀγαποῦσαν εὐλικρινὰ τὴ γηραιὴν καὶ ἔνδοξον σερε-
νίσσιμα. Στάσεις, προδοσίαι καὶ τέτοια, ποτὲ δὲν συνέβη-
καν. Πολλοὶ, πάμπολλοὶ Ἑπτανήσιοι σκοτώθηκαν ὑπε-
ρασπίζοντας τὴ Βενετία.

Ἔτσι καὶ ὁ Οὔγος, τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια γιὰ
αἰῶνες ἔμεινε στὴν Ἑπτανήσο καὶ ἦλθε σὲ ἐπιμειξία μὲ

τούς ντόπιους, ὅταν πέθανε ὁ πατέρας του, ἔφυγε γιὰ
πάντα μὲ τὴ Ζακυνθινὴ μάνα του καὶ τ' ἀδελφία του, φτω-
χὸς, δίχως μέσα στὴ Βενετία. Ἐκεῖ μὲ τὴν Ἰταλικὴν
γλῶσσα ὑπὸ τὸν μεγάλο Ἑλληνιστὴ Τσεζαρότι, σπούδα-
σε βαθεῖα τὰ Ἑλληνικά. Ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πο-
λιτισμὸν ἤντησε ὅλη τὴ μάθησή του. Σ' αὐτὸν στηρίχθη
καὶ ἔγραψε τ' ἀριστουργήματά του.

Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ ἀναπτύξουμε στὴ πλήρη βι-
ογραφία του πὸν ἐκδίδουμε σύντομα. Ἐδῶ θὰ δημοσι-
εύσουμε μονάχα μερικὰ ἀπὸ τίς ὠραιότερες ἐπιστολὰς
του, πὸν δείχνεται ἡ ἀγάπη του στὴ Ζάκυνθο καὶ στὴν
Ἑλλάδα. Ἄλλες, πάλιν, πὸν ἀποδεικνύουν πόσο ὠφέλιμα
ἔδρασε μὲ κάθε τρόπο γιὰ τὴ πατρίδα μας, γιὰ τὴν Ἑλλάδα
νὰ τὸν γνωρίσουμε καλὰ καὶ σὺς γιορτὲς νὰ τοῦ δείξου-
με τὴν εὐγνωμοσύνην μας, νὰ δείξουμε τὴν εὐγνωμοσύνην
μας στὸν μεγάλον Ἴόνιο.

Δὲν ἀφαιροῦμε μ' αὐτὸ τίποτε ἀπὸ τὴ δόξα ποῦ ἔδω-
κε στὴν μεγάλη καὶ πολιτισμένη Ἰταλία, τὴ πρώτη ἢ
τὴ δεύτερη πατρίδα του ἀδιάφορο. Ἡ δόξα εἶναι ἴση καὶ
γιὰ τίς δύο. Νὰ τι γράφει ὁ βιογράφος του καὶ φίλος
του Πέγκιο, πὸν ἂν καὶ στὴ βιογραφία του ἔχει χρονολο-
γικὰ καὶ λεπτομερικὰ ἀνακρίβειαι, σὺν ὅλῳ ἔδωκε
πηγὲς στοὺς μειωμένους βιογράφους τοῦ Φωσκόλου.

Ἀροῦ πρῶτα ἀραδιάζει τρία ἀρμονικώτατα πιστο-
ποιητικὰ τοῦ ἴδιου Οὔγου, τὸ σονέτο του στὴ Ζάκυνθο,
τὸν ὕμνον του σὺς Χάριτες γιὰ τὴ Ζάκυνθο καὶ μέρος
ἀπὸ τὴν ᾠδὴν στὴν Ἀμεία τσανατὰ λέει:

«Θὰ προσθέσω σ' αὐτὰ διὰ τὰ 1823 ὅταν ζητή-
θηκε ἀπὸ τοὺς ξένους πὸν ἔμεναν στὴν Ἀγγλία, νὰ
δηλώσουν τὸ μέρος ποῦ γεννήθηκαν, αὐτὸς δὴλωσε
πὸς γεννήθηκε στὴ Ζάκυνθο καὶ πὸς ἦταν ὑπήκοος
τῆς Ἀγγλίας. Γιατὶ λοιπὸν νὰ ἐπιμένουμε νὰ τὸν κά-
μουμε Ἑνετὸ, ὅπως θέλουν μερικοί; Αὐτὸς πάντα ἐχα-
ρακτηρίσθη τὸν ἑαυτὸν γιὰ Ἕλληνα ἐκ γενετῆς καὶ

Ἑνετὸν δικαιοματικῶς. Τὸ νὰ κλέψουμε ἀπὸ τοὺς Νε-
οἰκιστὰς ἓνα ἔνδοξον ὄνομα, εἶναι ἀληθινὰ σὰν νὰ κλέ-
ψουμε ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ὄνομα.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΔΕΛΛΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ψουμε ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς. Ἡ Ἰταλία πρέπει ν' ἀρκεσθῆ στὴ τιμὴ τῆς υἰοθετήσεως καὶ στὴ λαμπρότητα ποὺ ἐπρόσθεσε στὴ φιλολογία τῆς. Ἄς ἀφήσουμε στοὺς Ἀλγερίνους τὴ τέχνη νὰ κλέφτουν τοὺς ἀνθρώπους. Ὑπῆρξαμε μιὰ φορὰ μεγάλοι σὰν αὐτοὺς, ἄτυχτοι σὰν αὐτοὺς. Οἱ ἰσχυροὶ καὶ οἱ εὐτυχισμένοι μᾶς γελοῦν καὶ μᾶς ἀγνοοῦν ἄς διατηρήσουμε τουλάχιστο τὴ φιλία τῶν ἄτυχων.»

Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Ἐδῶ θὰ βάλουμε εἴπαμε τὴ μετάφραση ἀπὸ τὶς ὠραιότερες ἐπιστολές του.

Ἄλιβ.ξον Κούρτσουλαν Ζάκννθον

Μιλάνο 15 Νοεμ. 1814

Ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε,

Σ' εὐχαριστῶ πὸν μὲ θυμῆθηκες καὶ περισσότερο ἀκόμη πὸν πιστεύεις στὴν ἀγάπη μου. Σ' ἀγαποῦσα, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, πολὺ πρὶν σὲ γνωρίσω. Ἡ μητρικὴ μου πατρίδα πὸν μούταν πάντα ἀγαπητὴ, μούγινε ἀγαπητότατη, σὰν ἔμαθα πὸς ἔχω ἓνα συγγενῆ περισσότερο στὴ Ζάκννθο. Μετὸ νὰ εἶσαι παιδί τοῦ γιατροῦ Κούρτσουλα ἀξάνω τοὺς λόγους τῆς ἀγάπης μου γιὰ σέ, γιὰτὶ ὁ πατέρας σου μὲ συνεβούλεψε πολλὰς φορὰς καὶ μ' ἐβοήθησε πατρικὰ στὰ παιδικὰ μου, χρόνια. Ποτὲ δὲν ξαναδιάβασα τὸν Ὅμηρο, δίχως νὰ θυμηθῶ μ' εὐχαρίστηση μιὰ βραδνὰ πὸν ἄκουσα μὲ παιδικὴ χαρὰ τὸν πατέρα σου νὰ διηγῆται γιὰ πρώτη φορὰ τοὺς σοφοὺς μύθους τῆς Ὀδύσσειας καὶ τὶς ταιλαιπωρίες καὶ σωφροσύνη τοῦ Ὀδυσσεῶς.

Καὶ σὲ μένα ἐπίσης, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, ἦταν ἡ τύχη νὰ περιπλανηθῶ. Εἶδα διαφορτικὰς φύσεις καὶ ἀνθρώπινα ἦθη. Μοῦλεπε ἡ σοφία τοῦ Θιακοῦ καὶ ἡ ὠφέλεια ἦταν πολὺ μικρότερη. Τὸ ὄλιγο ὅμως ἐκεῖνο ποῦ μαθα σὲ τριανταεξὴ χρόνια ζωῆς δυστυχισμένης ποῦχω στὴ ράχη μου, θὰ σοῦ μάθω καὶ σένα. Καὶ θὰ εἶσαι

βέβαια λιγότερο ἄτυχος, ἂν ὁ Θεὸς, δίχως νὰ σοῦ δώσῃ τὴ θλιβερὴ πέτρα ποὺ δίδαξε μένα, κάμει νὰ σοῦ εἶναι ἀρκετὲς οἱ στοργικὲς μου συμβουλές. Ἐγὼ ὄχι μόνο εἶμαι προθυμώτατος ἀλλὰ καὶ θέλω ὅσο μπορῶ νὰ σοῦ τίς δώσω σὲ τρόπο ὥστε νὰ τιμήσῃς τὸν ἑαυτὸ σου νὰ γείνης χρήσιμος καὶ στολίδι στὸ τόπο μας. Λίγο—μάλιστα τίποτε—δὲν ἔχω κάμει γιὰ τοὺς συμπατριῶτες μου. Θὰ μοῦ φανῆ ὅμως πὸς ἔκαμα ἀρκετὰ ἂν βρῶ τὴν εὐκαιρία νὰ σπονδάξω μερικοὺς νέους καὶ νὰ τοὺς ξαναστείλω στὴ πατρίδα τους μὲ τὴν ἀγάπη στὴν ἀρετὴ καὶ στὰ γράμματα. Νὰ, σ' αὐτὲς τίς λίγες σελίδες, ἡ ἀπάντησις στὸ γράμμα σου τῆς 26 Σεπτεμβρίου, ποὺ μοῦφθα σε δίχως νὰ τὸ περιμένω καὶ γι' αὐτὸ πολυαγαπητό.

Μὲ λύπησε ὅμως καὶ μὲ λυπεῖ ἐνῶ σοῦ γράφω, ὁ θάνατος τῆς μητέρας σου. Ξανασκέφτομαι μὲ δάκρυα τὴ καλωσύνη τῆς σὲ μένα—ποῦ νὰ πῶ ἐμπιστευτικὰ—δὲν ἤμουν καὶ τόσο φρόνιμο παιδί. Ἄν ἐδιορθώθηκα καὶ σκέφτηκα σοβαρὰ νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὰ χρόνια ποὺ φεύγουν καὶ ἀπὸ τὸ λίγο μυαλὸ ποὺ μούδωσε ὁ Θεός, τὸ χρεωστῶ στὴν ἀνατροπὴ ποὺ μὲ τόσο ἰδρωτὰ, κλᾶμμα καὶ ἀπίστευτες θυσίες μούδωσε ἡ μητέρα μου. Κι' ἂν ἔχω κανένα προτέρημα ποὺ ἀξίζει νὰ ἐπαινεθῆ, εἶναι ὅλα ἔργο καὶ χάρισμα τῆς μάνας μου. Γι' αὐτὸ μὲ λυπεῖ πὸν μαθαίνω πὸς τόσο πρόωρα γίνηκες ὄρφανός καὶ δὲν θᾶχης τὴν ἀγάπη καὶ τὶς συμβουλές τῆς μάνας σου. Οἱ μητέρες ὀδηγοῦν στὴν ἀρετὴ τὴ ψυχὴ τῶν παιδιῶν καὶ τὴ κάνουν εὐγενικὴ μὲ τὴν ἀγάπη. Ἴσως νὰ μὴν ἔπρεπε νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ μητέρα σου, ἀνοίγοντας τὴ πληγὴ σου, ὅτε νὰ σοῦ ξυπνήσω τὸ καῦμό γιὰ πρόσωπο ποὺ δὲν θὰ ξαναἰδῆς ποτέ. Τὰ δάκρυα ὅμως ποὺ χύνουμε γιὰ πρόσωπα ποὺ μᾶς ἦταν ἀγαπητὰ καὶ μάλιστα στὸ τάφο τῶν γονέων μας, εἶναι διχτὰ στὸν οὐρανὸ καὶ κάνουν καλὸ, συνειδίζοντας τὴ ψυχὴ νὰ μὴ λησμονῆ εὐκολὰ τὶς ἀρετὲς καὶ τὶς ἅγιες ἀνάμνησες κείνων ποὺ πῶσαν. Οἱ ἀχάριστοι κρύβουν μὲ τὸ ὄνομα τῆς ἀνδρείας καὶ ἀρετῆς τὴν ἀδιαφορίαν ποῦχουν γιὰ τὸ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΟΥΡΤΣΟΥΛΑΝ
ΔΗΜΟΣΤΡΑΤΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

χαμό τους. Ἀλλὰ ἐμεῖς ὅσο περισσότερο θυμόμαστε κείνους πὸν χάσαμε καὶ λυπόμαστε γι' αὐτὸ, τόσο περισσότερο μαθαίνουμε τὰ προτερήματά τους καὶ τοὺς ἀγαπᾶμε, μ' ὅλο πὸν πέθναν. Σὲ σέ, μιὰ φορὰ, μένει γιὰ παρηγοριά καὶ βοήθεια γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς νεότητος, παράδειγμα καὶ ὁδηγὸς, ὁ τέλειος πατέρα σου. Κ' εἶμαι βέβαιος πὸς αὐτὸς θὰ σοῦ θύμησε νὰ μ' ἐπισκεφτῆς, ἔστω καὶ μ' ἓνα σου γράμμα. Χαιρέτισέ μου τον λοιπὸν ἐγκάρδια, εὐχαρίστησέ τον καὶ φίλησέ του τὸ χέρι ἀπὸ μένα. Τὸ γράμμα μου ὁμως γίνεται μεγάλο κ' ἴσως νὰ χάλασες τὰ μάτια σου γιὰ νὰ διαβάσῃς τὸ ἀραβικὸ μου γράμμα. Θὰ ἐξακολουθῆσω ὁμως καὶ τὸ ξεχειλίσμα αὐτὸ τῆς καρδιάς μου, θὰ σοῦ εἶναι δεῖγμα τῆς εὐχαρίστησης, πὸν ἔλαβα εἰδήσεις σου. Θὰ καταλάβῃς ἐπίσης πὸς γερονῶ καὶ εὐχαριστοῦμαι, ὅπως ὅλοι οἱ γέροι νὰ πολυλογῶ.

Ἦ γέρον, ἀεὶ ἴοι μῦθοι φίλοι ἀκριτοὶ εἰσὶν, ἔλεγε ἓνας νέος σιὸν πατέρα του πὸν δὲν τελείωνε ποτὲ τὴ πολυλογία. Σοῦ γράφω αὐτὸ τὸ στίχο γιὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃς ὅπως φοβᾶμαι καὶ ν' ἀνιληφθῆς πὸς καίτοι Ἕλληνας καὶ καλοανατεθραμμένος, δὲν καταλαβαίνεις μ' ὅλα αὐτὰ, τὴ θεία γλῶσσα τοῦ Ὀμήρου. Ἄν εἶναι ἔτσι, ζήτησε νὸ στὸ ἐξηγήσῃ ὁ πατέρας σας. Ὁ στίχος εἶναι στὸ τέλος τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς Ἰλιάδος. Ἀλλὰ σέ, ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, ἂν σέ στείλῃ ὅπως ἐλπίζω ἢ οἰκογένειά σου νὰ σπουδάξῃς στήν Ἰταλία, νὰ μὴν ἔλθῃς σέ παρακαλῶ, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι πὸν μιλοῦν τὴ Μωραϊτικὴ διάλεκτό μας καὶ δὲν ξέρονται συλλαβὴ ἀπὸ τὴ φιλολογία μας. Σ' ἓνα Ἕλληνα δὲν εἶναι τόσο τιμὴ νὰ διαβάσῃ τὸν Ὀμηρο, ὅσο εἶναι ντροπὴ νὰ τὸν διαβάσῃ καὶ νὰ μὴ τὸν καταλαβαίνῃ. Μάθε λοιπὸν, προ τοῦ ἔλθῃς στήν Ἰταλία, τὴν ἀρχαία Ἕλληνική. Στὴ Ζάκυνθο ἔχεις τόσες εὐκαιρίες ἐχτὸς ἀπὸ τὴν εὐκολία τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ρίζας τῶν λέξεων. Τὰ Λατινικὰ καὶ Τοσκάνικα θὰ τὰ μάθῃς στήν Ἰταλία ἀλλὰ τὰ Ἕλληνικὰ πούναι ἢ εὐγενέστερη, ἢ πὸν πολιτισμένη καὶ ἢ πὸν

πλούσια γλῶσσα σὲ μεγάλους συγγραφεῖς, πρέπει νὰ τὰ μάθῃς στήν Ἑλλάδα. Ἐδῶ πολλοὶ λένε πὸς ξέρονται τὰ Ἕλληνικὰ, ἀλλὰ λίγοι τὰ ξέρονται ὅπως πρέπει. Τώρα, ἀντίο, ἀγαπητέ μου ξάδελφε. Λάβε ἀκόμα χαιρετισμοὺς ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου. Μένει σέ μιὰ πόλη δῶ κοντὰ καὶ ἔχει μιὰ ὠραία καὶ τιμητικὴ στρατιωτικὴ θέση. Ἄν μᾶς ἔλθῃς, θὰ ἰδῆς τὸν κ. Ἀγγελον, Κωσταντῖνο, Ἰούλιο Φώσκολο, μὲ μεγάλα μουσιάκια καὶ μ' ἄλογα, πὸν θὰ τὸν φοβηθῆς. Τὸν ξάδελρό σου αὐτὸν τὸν σπουδάξα ἐγὼ κ' ὁ Θεὸς εὐλόγησε τίς φροντίδες μου. Ἡ μητέρα μου περνᾷ τὰ γερατιά της πολὺ καλά. Εἶναι σιὴ Βενετία μὲ τὴν ἀδελφή μου Ρουμπίνα καὶ μ' ἓνα της ἐγγονάκι.

Ἐν ὅσω ἐγὼ εἶμαι καλά κ' ὁ ἀδελφός μου ἔχει ἐργασία, ἢ μητέρα μου καὶ ἢ ἀδελφή μου μὲ τὸ παιδάκι της, δὲν θὰ στερηθοῦν ποτὲ ἀπ' ὅπως πρέπει ὑποστήριξη. Οἱ πολιτικὲς μεταβολές μ' ἔκαμαν νὰ χάσω περισσότερο ἀπὸ 400 τσεκίγια τὸ χρόνο. Εἶμαι ὁμως ἱκανὸς ἀκόμη νὰ τὰ κερδίσω. Εἶναι καλύτερα νὰ εἶναι κανεὶς ἄνθρωπος δίχως χρήματα παρὰ νὰ ἔχῃ χρήματα δίχως νὰ εἶναι ἄνθρωπος. Τώρα ἀντίο, ἀντίο πάλι.

Χαιρέτισε ἀπ' ὄνομά μου ὅλα τὰ ξαδέλφια, θεῖους θεῖτες καὶ συγγενεῖς.

Ὁῦγος Φώσκολος

Σπύρος Μινώτος

ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(ΛΑΙΔΗ ΣΤΑΝΟΠ — ΘΗΡΕΣΙΑ ΜΑΛΙΟΝΙ)

Ἀπὸ ἀπλῆ ἀλληλουχία ἰδεῶν θ' ἠμῆθηκα τὴν μορφή τῆς Λαίδης Ἐσθῆς Λαυκίης Στάνοπ Διαβάζα στις ἐφημερίδες δῶ καὶ λίγες ἡμέρες τὸ θάνατο τῆς Θηρεσίας Μαλιόνι, τῆς Πάπισσας τῶν Ἰνδῶν καὶ Κινέζων Μουσουλμάνων. Ἀλλὰ πῶς διαφορά ἀνάμεσα στις δύο! Ἡ Θηρεσία, ἦταν τύπος καθ' αὐτὸ

γυναικεῖος, διανοουμένη, δσαλα, ταπεινή ἀκόμη καὶ ὅταν τῆς ἦλθαν μυθικά πλοῦτια μαζί με τὸν ἔρωτα. Ἀντίθετα ἡ Λαίδη Στάνοπ ἦταν ἐπαναστάτρια, περήρανη, ἔρμιο οὐ τιτανικὲς φιλοδοξίες καὶ σατανικὲς φαντασίες. Οἱ χαρακτηριστῆρες τῶν γυναικῶν τούτων βρίσκονται μεταξὺ τους στοὺς ἀντίποδες. Στὸ μόνο σημεῖο πού συναντιοῦνται εἶναι τὸ σχετικὸ μετὰ τὴν ἐπιρροή τους ἢ κοινωνική τους θέση στοὺς μουσουλμανικοὺς πληθυσμούς. Ἡ Λαίδη Στάνοπ (καὶ ποῖος δὲν θυμᾶται τὴν ἱστορία πού γέμισε περιέργεια τὸ δεύτερο ἡμισυ τοῦ 18ου αἰῶνος;) γεννήθηκε στὸ Λονδίνο στὰ 1776. Μετὰ τὸν πατέρα της τὸν Κόρολο ὑποκόμητα τοῦ *Mahon*, βουλευτὴ εἰς τὴ Βουλὴ τῶν Λόρδων δὲν συμφωνοῦσε. Ἡ μητέρα της Ἐσθὴρ Πίττ, κόρη τοῦ μεγάλου Κάταμ τοῦ θεοῦ ὑποστηρικτοῦ τοῦ ἐπταετοῦς πολέμου, πέθανε νέα. Ἡ Λαίδη Λούση ἀπὸ ὁ πατέρα της ξαναπαντρεύτηκε ἄφησε τὸ πατρικὸ σπίτι γιὰ πολιτικὲς διαφωνίες καὶ ἀπεχώρησε στὸ θεοτῆς Γουλιέλμου Πίττ. Κατάδιδε ἀγρία τίς ἀγγλικὲς ἐθιμοτυπίες καὶ τίς προλήψεις πού εἶχεν ἡ ἀγγλικὴ κοινωνία. Φυσικὰ τὴν πλήρωσαν μετὰ τὸ ἴδιο νόμισμα, τόσο πού μετὰ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου τῆς θείου στὰ 1806, κατάλαβε πὼς τίποτα δὲν εἶχε νὰ ἐλπίζει οὔτε ἀπὸ τὴν Αὐλὴ οὔτε ἀπὸ τὴν Κοινωνία πού εἶχε βρῆσει καὶ προσβάλλει "Ἐτσι ἀφοῦ ἔμεινε γιὰ κόμποσο καιρὸ σ' ἓνα τῆς γιγῆμα, ἐκπατρίστηκε ἐξούσια μισῶντας τὴν Ἀγγλία καὶ ἔχοντας πρόθεση νὰ μὴ γυρίσῃ ποτέ. Ταξίδεψε ἀκατάπαυστα γωρὶς νὰ σταματᾷ, πῶτα στὴν Εὐρώπη, μετὰ στὴν Αἴγυπτο Τουρκία καὶ Ἑλλάδα. Στὴν Ἀθήνα γνώρισε τὸ Βύρωνα στὰ 1810. Καὶ οἱ δύο μισοῦσαν ὑπερβολικὰ τὴν πατρίδα τους. Ἀναφέρωντας ἐκεῖνο ποὶ λέει ὁ *La Valle*, δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ καθορίσῃ τὸν πραγματικὸν χαραχτήρα τῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ «νέου Ἀρόλδου» καὶ τῆς μέλλουσας «Σιβίλλας τοῦ Λιβάνου.» Βέβαια οἱ δύο αὐτοὶ ἐπαναστάτες εἶχαν καταπληχτικὰ σημεῖα ὁμοιότητος, καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι ἴσως ἀδικο νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς πὼς ἡ τολμηρὴ ἀγγλίδα ἀντρογυναικα πῆρε γιὰ πρότυπο τὸν ποιητὴ τοῦ Δὸν Τζιοβάννι. Τὸ πᾶν συνέτρεχε νὰ τοῦς κάμῃ πολίτες τῆς ἴδιας πνευματικῆς πατρίδας. Ἡ ὁμοιότης τῆς καταγωγῆς, χαραχτήρος, ἰδιουσυγκρασίας. Ἐπίσης ἡ ἀρμονία τῶν ὑπάρξεών τους, ἡ θρησκεία τῆς περηφάνειας καὶ τοῦ ἐθνομακισμοῦ, ὁ μανιακὸς καὶ μοναχικὸς ἐγωϊσμός, μιὰ περιέργεια σάν τοῦ Προμηθέως, τὸ μῖσος γιὰ τὸν πουριτανισμό καὶ τίς ἀγγλικὲς παραδό-

σεις καὶ γενικὰ γιὰ τὴν πατρίδα τους. Ἀκόμη καὶ ἡ ἀδικία καὶ περιφρόνησι πού οἱ σμπατριῶτες τοῖς καταδίωξαν τὸν ἓνα καὶ τὴν ἄλλη στὴ ζωὴ καὶ μετὰ θάνατο. Τὰ περιστατικὰ χῶρισαν τὸ βασίλειο τῆς νέας αὐτῆς θρησκείας πού εἶχαν τὰ δύο παράδοξα αὐτὰ πρόσωπα. Ὁ Μπαίρων κτεράλαβε τὸ θρόνο τῆς Δύσεως καὶ ἡ Λαίδη Στάνοπ, στήλωσε τὸν δικὸ της κάτου ἀπὸ τὰ κέδρα τοῦ Λιβάνου, ὅπου γιὰ δέκα ὀκτὼ περιόπου χρόνια ἔδωσε τὸ θέαμα μιᾶς, παράδοξης μθικῆς ζωῆς. με ἀπίστευτες περιπέτειες πού πηγαίνουν ἀπὸ τὸ ἐφήμερο βασίλειο τοῦ *Tadmor*, στὴν ἀθλιότητα δουτικῆς, ἀπὸ τὰ κηρύγματα γιὰ τὸν ἐρχομὸ ἐνὸς νέου Μεσσία, ὡς τίς ψυχικῆς καὶ φυσικῆς καταστροφῆς ἐπιληπτικῆς καὶ ὑστερικῆς τρέλλας. Ἐγκατέλειψε γρήγορα τὴν *Tadmor* —τὴ πόλη τῶν φοινικῶν πού ἔχτισε ὁ Σολωμὸν— ὅπου πενήντα χιλιάδες βεδουῖνοι τὴν ἀνκήρξαν βασίλισσα, καὶ ἀποσύρθηκε σὰ βουὰ τοῦ Λιβάνου καὶ Σαΐδας, τῆς παλιᾶς Σιδῶν, στὰ ἐρείπια μιᾶς μοιῆς. Ἑλλήων καλογῆων πού λέγονται Μαρ—Ἐλίς. Ἀπὸ βασίλισσα γίνθηκε μάνισσα. Δὲν δέχτηκε κανένα ἐχθρὸ τοῦ Λαμυρτίνου. Σ' αὐτὸν μιὰ ἀποκαλύφθηκε. Εἶναι μιὰ ἐπιστήμη—τοῦ εἶπε—πού γεννήθηκε στὴν Ἀνατολή, πού ποτέ δὲν χάθηκε, καὶ ζῆ ἀκόμη Ἐγὼ τὴν κατέχω, τὴν διαβάζω εἰς τ' ἄστρ. Εἴμαστε ὅλοι παδία μιᾶς, ἀπὸ τῆς οὐ ἀνίς ἐκεῖνες φωτιές, πού προσηγήθηκαν τῆς γέννησῆς μας καὶ πού ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἐπιρροή του εἶναι γραμμένη στὰ μάτια μας, στὰ χαρακτηριστικὰ μας, στὶς γραμμῆς τοῦ χεριοῦ μας, στὸ σχῆμα τοῦ ποδιοῦ μας, στὰ κινήματά μας καὶ στὸ βάδισμά μας. Ἦταν ἓνα μῆνμα πού ἡ Λαίδη Λούση εἶχε κάμει, μῆγμα ἀπὸ θρησκείας, προλήψεις, παραδόσεις. Πίστευε στὸ Χριστὸ κι' ὅμως περίμενε ἓνα ἄλλο Μεσσία στησιζόμενη στὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, «Σὰς μιᾶ ἀκόμη μετὰ πικραδολεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνος πού θρηθῆ ἔπειτ' ἀπὸ μετὰ θὰ μιλήσῃ σὲ πνεῦμα καὶ σ' ἀλήθειαν». Ἄλλ' ὅλες οἱ προρρήσεις τῆς διαφεύστηκαν.

Δαπάνησε τὴν πατρικὴν περιουσία, σκορπίστηκαν οἱ ὑπηρέτες τῆς, ἔπεσε ἡ ἐπιρροή της, τῆς κατασχέθηκε ἡ σύνταξη τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦς δανειστῆς, ὁ πύργος τοῦ βασιλείου της γκρεμίστηκε μπροστά της, φοβερὴ καὶ ἀδυσώπητη ἡ πτώσις μαζί μετὰ τὴν ἐπιληψία καὶ τὴν τρέλλα. Ὅλες τῆς οἱ κουβέντες ἦταν κατὰρες γιὰ τὴν πατρίδα της, τὴν Εὐρώπη, τὸν Κόσμο.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΓΟΥ

Θάφτηκε στή μονή τοῦ Μαρ—'Ελ'ας χωρὶς κανεὶς νὰ διαμαρτυρηθῆ λησμονημένη ἀπὸ πολλοὺς.
(Στ' ἄλλο φύλλο τελειώνει)

Γράφτηκε γιὰ τὴν ἀ' Ἰόνια Ἀνθολογία ἀπὸ τὸν κ. Ἰωσήφ Τσεκερέλλη—Μεταφράστηκε ἀπὸ τὴν κ. Μαρ. Μινώτου

Ο ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟ DE JANCTIS (1)

Ἡ Ἰταλία ξαναβλέπει τὸν Οὔγο σὰν ἓνα ἀγαπημένο καὶ πολυπόθητο πρόσωπο ποῦ ἐπιστρέφει σὴν πατρίδα του ἀπὸ καιρὸ. Ὁ μέγας ἐξόριστὸς ἐρχεται νὰ πάρῃ τὴ θέση του δίπλα στὸν Ἀλφίερι, εἰς τὸ ναὸ τῶν Τάφων του, σὴν πόλι τῶν Χαρίτων του. Κανένας δὲν εἶχε τόσοις ἐπιθετικοῦς ἐχθροῦς καὶ μετὰ θάνατο.

Ὁ καιρὸς ἔσβυσε ἀπὸ τὴ ζωὴ του τὸ γήϊνο καὶ ἀνεκδοτικὸ μέρος, ποῦ ἔδινε ὕμνὸ σὲ κατηγορίες καὶ συκοφαντίες καὶ ἔμεινε τὸ ἄγαλμα λατρευτὸ σὰν εἰδωλοσιτὸς μεταγενεστέρους. Καὶ σήμερ' ἂν μιλήσῃς στοὺς νέους γιὰ τὸ Φώσκολο, δὲν συζητοῦν, πιστεύ-

1) Θεωρήσαμε καλὸ ν' ἀρχήσομε τίς σχετικὰς μετὰ τὸ Φώσκολο μελέτας μεταφράζοντας τὴν κριτικο-βιογραφίαν τοῦ μεγαλυτέρου Ἑυρωπαϊοῦ κριτικοῦ Φραγκίσκου De Lanctis. Στίς σελίδες του ὁ ἀναγνώστης θὰ διαβάσῃ τὰ εἰσθήματα τοῦ συμπολίτη μας Οὔγου, τὴ ψυχικὴ του σύνθεση, θὰ ἰδῇ ἀναλυμένα θαυμάσια ὄλα του τὰ ἔργα. Ἡ μελέτη αὐτὴ τοῦ De Lanctis πρωτοράνηκε σὴν «Νέα Ἀνθολογία» μετὰ τὸν τίτλου: Ὁ Φώσκολος ποιητὴς καὶ κριτικὸς τὸν Ἰούνιο τοῦ 1871 κατὰ τὴ μεταφορὰ τῶν ὀστέων τοῦ Οὔγου ἀπὸ τὸ Chiswick σὴν Lanta Croce. Γιὰ τὸ ἴδιον θέμα ἔγραψαν ὁ Καρντοτσι, Τζανέλλας, Πράτη, Ρέβερε καὶ Ρεγκάλντι.

σὺν ὁ αὐτὸν ἐπειδὴ τὸν ἀγαποῦν—ἀπὸ μυστικὴ δύναμη—ὅπως ἐξηγοῦσαν ἄλλοτε τὸ κάθε τι. Αὐτὴ ἡ παγκόσμια φωνὴ τῆς συμπαθείας πνίγει τίς ἐχθρικές καὶ τίς ἀμερόληπτες κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν αἰσθάνομαι ἐλεύθερος, ἢ καλύτερα αἰσθάνομαι νὰ μὲ τραβᾷ αὐτὴ ἡ γενικὴ συμπάθεια καὶ μὲ σεβασμὸ μαθητοῦ πλησιάζω τὸ μέγαν ἄνθρωπο καὶ τὸν ρωιῶ, ζητῶ νὰ τοῦ πάρω τὸ μυστικὸ μᾶς τόσο λαϊκῆς δόξας. Διαβάξω: Ὁ Βοναπάρτης Ἐλευθερωτὴς ὠδὴ τοῦ Ἐλεύθερου Ἀνθρώπου Νικολάου Οὔγου Φωσκόλου. Τότες ἦταν 19 χρονῶν, μέσα σὲ μιὰ ἐπανάσταση ποῦ ξαπλωνόταν σὴν Ἰταλία, ἀπὸ τίς νίκας τοῦ Βοναπάρτη. Φαίνονταν ἡ χαρραυγὴ παντοεινοῦ ἡλίου. Ἡ ὠδὴ ἐκείνη ἦταν φωνὴ ἀγαλλίασης ὅλης τῆς Ἰταλίας σὶδὸ νέον ἥρωα, ποῦ ἀπ' αὐτὸν περίμενε τὸ λυτρωμὸ τῆς καὶ ἐξέφραζε κανεὶς χαρὲς κ' ἐλπίδες. Σταματῶ ἐδῶ καὶ ρωιῶ ποῖος ἦταν λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἐνθουσιῶδης νέος ποῦ ἐκπροσωποῦσε τὴ φωνὴ τῆς Ἰταλίας; Ἐπιτιλοφορεῖτο μόνος του ἐλεύθερος ἄνθρωπος καὶ ὀνομάζονταν Νικόλαος Οὔγος, σὰν μονιέλλο ποῦ ποζάρῃ καὶ λέει: κοιτᾶχτε με. Ἦταν ἀκόμη, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, ἓνα μαθητοῦδι καὶ μύριζε ἀπὸ σχολεῖο. Τὸ μυαλὸ τουδὲν ἦταν ἀκόμη σταθερὸ, δὲν εἶχε βρεῖ τὸν ἑαυτὸ του. Ὅμως θεωρεῖτο μέγας ἄνθρωπος καὶ εἶχε τὸν κύκλο τῶν θαυμασιῶν του ποῦ τὸν φώναζαν γιὰ τέτοια. Ἦταν οἱ συμμαθητὲς του, οἱ περισσότεροι μαθητὲς τοῦ Τσεζαρότι, ποῦ ἀναγνώριζαν τὴν ὑπεροχὴν του καὶ σφίγγουνηταν ὀλόγυρά του. Ἦταν ὁ μέγας ἄνθρωπος τοῦ μικροῦ νεανικοῦ ἐκείνου κόσμου, καὶ ἀκόμη ὁ Βενιαμὴν του. Τὸν θαύμαζαν καὶ τὸν ἀγαποῦσαν, γιὰτὶ ἂν ὁ μέγας ἄνθρωπος περνοῦσε ὄλου, στὸ μυαλὸ καὶ στίς μελέτες, ἦταν ὁμοιος μ' αὐτοὺς σὴν ζωῇ, σὴν νεανικῇ ἀπερισκεψίᾳ. Γέμιζε φιλία τρυφερότητα, καὶ φιλία τὴ μητέρα του τὴ Λάουρα, τὸ φίλο του Ὀλίβι καὶ τὸν Τσεζαρότι.

ΙΛΑΚΩ ΠΑΤΕΡΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΓΕΡΙΟΥ
(Ἡ συνέχεια σὲ ἄλλο φύλλο)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Δημοσιεύουμε μ' εὐχαρίστηση τὸν ἐπιμνημόσυνο λόγο γιὰ τὸν ἀλησμόνητο Δε-Βιάζη, τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ καὶ λογιῶν κ. Καίσαρος Ζέζα. Ἀνκλύει μέσα τὸ σοφὸν ἱστορικὸ ὡς ἄνθρωπο, καὶ δάσκαλο, δίχως φθόνου, μὲ τὴ συνειθισμένη εὐλικρίνεια τοῦ τὸν διακρίνει:

Ὁ Σπυρίδων Δε-Βιάζης θὰ παραμείνῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Θὰ παραμείνῃ ὡς ἰδιάζουσα φυσιογνωμία διὰ τὸ περιπούδαστον καὶ γιγαντιαῖον ἱστορικὸν αὐτοῦ ἔργον, τὸ ὅποτον θὰ εἶναι ἔσασαι, πολῦτιμος ὁδηγὸς καὶ ἀπαραίτητος σύμβουλος, εἰς τὸν μέλλοντα νὰ ἐνδιατρίβῃ εἰς τὰ τῆς Μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας καὶ ἰδιαιτάτα εἰς τὴν τῆς Ἑπτανήσου.

Εἰς ἄκρον μελετηρὸς καὶ ὀξύνους, ἐπὶ πεντηκονταετιᾶν καὶ πλέον ἀόκνως ἐργασθεὶς, ἀφήκε τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς ἐξόχως ἐρευνητικοῦ καὶ κριτικοῦ πνεύματος. Καίτοι ὁμως ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἐρευνητικὸν, ἦτο συνάμα καὶ ἀσυνήθως συνθετικὸν καὶ δημιουργικὸν. Διότι ἵνα ἀναχθῆτις ἐκ τῆς κατὰ τὰ καθέκαστα ἐρεύνης, εἰς τὴν ἐν ὄλῳ σύνθεσιν ἑνὸς ἔργου καὶ διὰ διαρκοῦς παραγωγῆς τοιοῦτων φθάσει νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ πολυσχιδές καὶ τεράστιον ἱστορικὸν ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος, ἀποτελούμενον σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἐκ πεντακοσίων καὶ πλέον δοκιμιῶν καὶ μονογραφιῶν καὶ ἐπεκτεινόμενον ἐφ' ὄλων τῶν συναφῶν τῇ ἱστορίᾳ θεμάτων, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ὑποκρούτῃ πνεῦμα ἀνώτερον, τεραστίας δὲ δημιουργικῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργητικότητος, ὡς ἦτο τὸ πνεῦμα ἐκείνου. Διεκρίθη καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη ὅτι εἰς τὰς κρίσεις του ἦτο πάντοτε ἀκριβὴς καὶ ἀμερόληπτος, εἰς τὰς ἐκτιμήσεις του δὲ δικαιοῦτας.

Εἰς ἡμᾶς τοὺς Ζακυνθίους ἰδιαιτέρως, ὃ ἐκ Κερκύρας ἔλκων τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ ἐπὶ πεντηκονταετιᾶν μεταξὺ ἡμῶν διαβιώσας καὶ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν πολυ-

τογραφηθεὶς νεκρὸς τῆς χθὲς, δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ ἀφήσῃ ἄληστον μνήμην σοφοῦ καὶ πολυτίμου διδασκάλου, συντελεστοῦ πράγματι κοινωνικῆς προόδου, καὶ τοπικῆς πνευματικῆς ἐξυψώσεως.

Ἀπαξιῶν, ἔστω καὶ πόρρωθεν, νὰ ἐμποιῇ προσωπικὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς του, ἀλλὰ καὶ ποθῶν εὐλικρινῶς κατώρθου, τὴν τε πρὸς τὰ γράμματα ἀγάπην εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν νὰ ἐκκολάπτῃ, τὸ δὲ πνεῦμα αὐτῶν πρὸς ἀνωτέρας διανοητικὰς σφαίρας νὰ ἐξυψώσῃ. Μακρὰν πάσης ἐπιβολῆς κατώρθου διὰ μόνης τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς διανοίας του νὰ ἐμποιῇ πάντοτε ἰσχυρὰν τὴν ἐντύπωσιν εἰς αὐτοὺς δι' ὅτι καλὸν καὶ ὠραῖον ἐπετύχανε νὰ ἀντιληφθῶσι, παρασύρων αὐτοὺς καὶ ἐνθουσιάζων ὑπὲρ αὐτῶν ἀκριβῶς, ἀποβλέπον μόνον εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν μόρφωσιν, εἰς τὴν μόρφωσιν ἐκείνην, ἣτις διαπλάσσει ἐπὶ τὰ κρίσασα αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Ἄλλὰ καὶ τίς ἐκ τῶν ἐπιζώντων τῶν γνωρισάντων αὐτὸν θὰ ἀπαλείψῃ ἐκ τῆς μνήμης του ποτὲ τὸν ἰδιάζοντα ἐκεῖνον τύπον τοῦ διακεκριμένου σοφοῦ, τοῦ ἐπιζήτου τοςπεισμόνως τὴν ἐν τῇ ζωῇ ἀφάνειαν, τοσοῦτον ταπεινοῦ καὶ μεμετροημένου ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶς παντοειδῶς καὶ τοσοῦτον δράσαντος, ἐπ' ὠφελείᾳ πάντοτε τῶν γραμμάτων γενικῶς καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς καλλιτέρας πνευματικῆς τοῦ τόπου μας ἐμφανίσεως.

Στερούμενος τελείως τῆς νευροπαθοῦς ἐκείνης ἐγωπαθείας, τῆς προσιδιοζούσης εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ μεταξὺ τῶν διακεκριμένων ἀκόμη, ἀνεπίδεκτος φθόνου καὶ ἐντελῶς ἄκακος, εἰτῆρει πάντοτε νεκρικὴν σιγὴν ἀπέναντι οἰουδῆποτε ὅστις ἤθελε νὰ ἐπιβληθῇ παρ' αἴτιαν, ὑποστηρίζων ὁμως εὐλικρινῶς καὶ ἀνευ ὑπολογισμοῦ καὶ συμφέροντος, πάντα ὅστις εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ καὶ κατὰ τι καλόν, ἔστω ἀπλῶς καὶ μόνον καλὰς

ΙΑΚΩΒΟΥΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΑ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

καὶ τοῦτο εἰλέχθη διὸ Δε-Βιάζης δὲν ἦτο ἄλλο τι, παρὰ μόνον νοῦς. Τὸ ἀληθές ὁμως εἶναι ὅτι καὶ τοιοῦτος ἂν δὲν ἦτο, τοιοῦτος ἐφαίνετο. Διότι ἀτημελήτως πάντοτε

—καὶ νέος καὶ πρεσβύτης—ἐνδεδειμένος, μόνον ἵνα καλύπτῃ τὸ σῶμα του, μὴ φροντίζων οὐδὲ γὰρ τὸ προσφυλάσσειν ἀπὸ τὰς ἐπιδράσεις τῶν ἐκάστοτε καιρικῶν μεταβολῶν, ἀνορούβως καὶ ταπεινῶς ἐμρανιζόμενος πάντοτε καὶ σπληνῆστατα ἀποκουπιόμενος, ἐνεποίου τελεῖαν ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους, οἵτινες κοινοὶ τὸν νοῦν καὶ θορυβοποιοί, ἀλλὰ καὶ μὲ ὑλικά μέσα καὶ ἐγωπάθειαν, ἐπέδιωκον γὰρ φαίνονται καὶ γὰρ ἐπιβάλλονται, ὡς ἀνωτέρας διανοητικότητος ἄνθρωποι.

Ἄλλὰ καὶ διὰ γὰρ φαίνεται ὡς τοιοῦτος, ἔπρεπε γὰρ ἀγνώσει, ὡς καὶ ἔντος ἠγγόησε, τὰς δομάς καὶ τὰ πάθη.

Ἐπρεπε γὰρ μὴν ἔχῃ, ὡς δὲν εἶχεν, ἔλλαττώμοια καὶ γὰρ περιορίσει τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον, ὡς τὰς εἶχε ἀνέκαθεν καὶ πάντοτε περιορίσει.

Καίτοι ὁμοῦ ἐφαίνετο τοιοῦτος, δὲν ἦτο μόνον νοῦς.

Ὁ νοῦς του εἶχε ὡς αἰχμαλωτὸν του μίαν ὥραϊαν καὶ ἐξόχως εὐγενῆ ψυχὴν. Ὡς ἐκ τούτου, διὰ τοῦ νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς του μόνον ζήσας καὶ ὀλιγώτερον πατὸς ἄλλου δυστυχῆς, ἠγάπησε καὶ τὴν ζωὴν, ὡς ἀγαπᾷ τις μίαν ὥραϊαν ἑαρινὴν πρωΐαν. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν γὰρ τὴν ἀγαπήσει διαφοροτρόπως διότι περὶ αὐτῆς ὀλίγον φροντίζων δὲν ἠδύνατο γὰρ ἐπιβαρύνεται ὑπ' αὐτῆς. Οὕτως μόνον ἠδύνατο γὰρ ἀγαπήσει τὴν ἀνέφελον καὶ φαιεινὴν ἐκείνην ζωὴν, ἣτις οὐδέποτε βαθεῖαν θλίψιν ἢ δυσἀρέσκειαν τοῦ προσεπόρισε καὶ ἣτις μόνον τὰς εὐγενεῖς καὶ ἀταράχους ἀπολαύσεις, καὶ ἔστιν ὅτι, τὰς ὑπερκοσμίους εὐωχίας τοῦ πνεύματος, τοῦ προσεκδύμιζε. Διὰ τοῦτο καὶ ὡς παιδίον τὴν ἐπόνησε, ὡς κατὰ τὴν τελευταίαν του νόσον ἄρηνε γὰρ καταφανῆ, ὃ μέχρι καὶ τῶν τελουταίων του ὥρων διατηρήσας τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις ἐτοιμοθάνατος ὀρθογονιούτης, ὅστις μετὰ συγκινοῦσης ὑπομονῆς καὶ γαλήνης, τόσον τὰς ἐπιδεινώσεις τῆς νόσον του, ὅσον καὶ μετὰ χαρακτηριστικῆς παιδικῆς γυρᾶς καὶ τὰς παροδικὰς εὐοιῶνας αὐτῆς ἐκδηλώσεις.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἀκακος αὐτοῦ ψυχὴ ἠγάπησε τὴν ζωὴν

καὶ τὴν ἐπόνησε, ὡς ἀγαπᾷ καὶ ποιεῖ ψυχὴ παιδίου, ὃ ἀνώτερος ὁμοῦ ἐκείνου νοῦς, ἀπεδέχθη τὸν θάνατον, ὡς τὸν ἀποδέχεται πάντοτε ὁ νοῦς φιλοσόφου.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ πρὸ ὀλίγου ἀφ' ἡμῶν μετασιὰς, τοῦ ὁποῖου ἢ ἀπώλεια βαθέως μᾶς συνεκίνησε, γεννήσασα εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐπὶ τὸ τιμητικώτερον διαδηλώσωμεν διὰ τὴν μνήμην του, μετὰ τῆς ἀγάπης μας καὶ τὴν ὑψίστην πρὸς αὐτὸν ἐκίμησιν μας καὶ βαθύτατον σεβασμὸν μας.

ΚΑΙΣΑΡ ΖΕΖΑΣ

Παρακαλοῦμε τοὺς Ἑπισημοὺς διανοοῦμενους καὶ ἐπιστήμονες γὰρ μᾶς στέλλουν τὰ ἔργα τους γιὰ γὰρ τ' ἀναγγέλουμε, ἐπειδὴ ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους σκοποὺς τῆς «Ἰοῦλου Ἀνθολογίας» εἶναι γὰρ κρατεῖ δελεῖον τῆς Πανιόνιας πνευματικῆς κινήσεως.

Ἔργα τῆς διευθυντικῆς τῆς «Ἰοῦλου Ἀνθολογίας»

Οἱ Χάριτες Οὐγον Φωσκόλου, μεταφρασμένες γὰρ πρώτη φορά στὴν Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴν κ. Μαριέττα Μινώτου μὲ 300 σχόλια, εἰσαγωγή καὶ ἀναλυτικωτάτη μελέτη γιὰ τὸ ἔργο ἀπὸ τὴν ἴδια. — Ἐκδίδει ὁ Ἄθην. Οἶκος Ζηκᾶκη.

Ἔργα τῆς ἴδιας πρὸ δημοσιεύτηκαν.

Ὁράτιος Φλάκκος: Ἡ Ποιητικὴ Τέχνη, μὲ τις δύο σχετικὰς ἐπιστολὰς, τὸν ἐκατονταετηρικὸν ὕμνον, καὶ πολλὰς σημειώσεις. Λίτομος μελέτη, μὲ βιογραφία, καὶ ἄπειρα σχόλια ἀπὸ τὴ μεταφράστρια.

Οἱ Ἰταλικὲς στὴν Ἰταλικὴ Ἀναγέννηση. Πρωτόνυμος μελέτη
 ΜΟΥΣΕΙΟ ἸΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

«Ἐνὰ Νικητόρια». Μηνιαῖον δεκαεξασέλιδο περιο-

δικό που διηύθυνε ἀνελλιπῶς ἐπὶ τρίχρονο 1920-1923.

Ἰὺπό ἐκτύπωση: Τὸ βιβλίον τῆς Πάργας τοῦ Φώσκολου μεταφρασμένο μὲ τὴ μελέτη γιὰ τίς ἐνέργειαι τοῦ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ τελευταῖαι ἐπιστολαὶ τοῦ Ι. Ὅρις μὲ μακρότατον ἀναλυτικὸν πρόλογον.

Φώσκολος καὶ Ὁράτιος πρωτότυπη συγκριτικὴ μελέτη μεταξὺ τῶν δύο ποιητῶν.

Φώσκολος—Gray πρωτότυπη συγκριτικὴ μελέτη.

Ὁ Φώσκολος καὶ ἡ Διαμαντίνα Σπαθῆ.

Οἱ ἔρωτες τοῦ Φώσκολου.

Ὁ Φώσκολος καθηγητῆς καὶ ἄλλαι ἀκόμη φωσκολιανῆς μελέται.

«Νέα Ἑστία». Αὐτῆς τίς ἡμέρας κυκλοφορεῖ ἡ «Νέα Ἑστία» τοῦ διακεκριμένου συγγραφέως συμπολίτου μας Γρηγ. Ξενοπούλου, 40 σελίδες μὲ πλούσιαν ὕλην ἰδίως ἑλληνικὴν πρωτότυπην σκοπὸν ἔχοντις νὰ ἀναπτύξῃ περισσότερο τὸ Ἑλληνικὸν φιλολογικὸν πνεῦμα. Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ξενοπούλου εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύησις γιὰ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ πιστεύωμε πὼς θὰ εἶναι μοναδικὸν στὸ εἶδος του. Ὅλοι καὶ ξεχωριστὰ οἱ Ζακυνθιοὶ ὀφείλουσι νὰ ὑποσηρίξωσι τὸ περιοδικὸν τοῦ συμπολίτη μας πὺν δοξάζει τὴ Ζάκυνθόν μας.

«Κυριακὴ Ἑλ. Βήματος.» Ἀγοράζειτε ὅλοι τὴν Κυριακὴν πὺν κυκλοφορεῖ καθε Σάββατον. Στῆς σελίδες τῆς βρίσκειται πλούσια, διαλεκτικὴ ὕλη ἀπὸ τὸν γνωστοτέρων Ἑλλήνων λογογράφων, πὺν δὲν συναρτᾶται εὐκόλως ἀλλὰ περιοδικὰ τοῦ εἶδους τῆς.

Ἀκαδημαϊκὴ Βιβλιοθήκη. Ἐπιστημονικὴ καὶ Καλ.

λιεχνικὴ δεκαπενθήμερη Ἐπιθεώρησις. Περιέχει σοβαρὴν ἐπιστημονικὴν ὕλην. Συνεργάται τῆς οἱ καθηγηταὶ Πανεπιστημίου. Ἐπιτροπὴ συντάξεως: Π. Καρολίδης, Ἄντ. Χρηστομάνος, Ἰπ. Καραβίας. Τὸ συνιστοῦμε θερμότερα.

«Ὅσας». Βδομαδιατικὴ Ζακυνθινὴ ἐφημερίδα διευθυνόμενη ἀπὸ τὸν φιλοπρόδοτον νέον κ. Α. Ι. Ζῶντο, πὺν ἄλλοτε διευθύνε τὸ δεκαεξασέλιδον περιοδικὸν «Ἠὼς» καὶ ἄλλαι ἐφημερίδες.

ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

Σονέττο 22 ἐνῶ ζῶσε ἡ Λάουρα

Μονάχος καὶ σκεπτικὸς μετρῶ τὰ πύδ ἔρημα λειβάδια μὲ ἀργὰ βήματα. Προσεχτικὰ κοιτάζω πὺν ἀνθρώπινον πόδι ἄφησε τ' ἀχνάρια του γιὰ νὰ φύγω. Ἔτσι μόνο θὰ μπορούσα νὰ κρυφτῶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Γιατὶ στὸ ἐξωτερικὸν μου τὸ μελαγχολικὸν διαβάξεται ἀμέσως ἢ φλόγα καὶ καίει τὰ σωθικά μου. Τόσο πὺν πιστεύω πᾶ, πὼς τὰ βουνὰ, οἱ ἀχτεῖς, τὰ ποτάμια καὶ τὰ δάση ξέρουν ποῖα εἶναι ἡ ζωὴ μου, πὺν στοὺς ἄλλους εἶναι ἀγνωστὴ. Μὰ μ' ἡ αὐτὰ δὲν ξέρω νὰ βρῶ τόσο ἀπάτητους κ' ἀγριοὺς δρόμους, ὥστε νὰ μὴ μὲ βρίσκῃ ὁ Ἐρωτίας γιὰ νὰ κουβεντιάζωμε μαζί. Ἐπιτηνησία

(*) Στῆς 15 Ἀπρ. Μεγάλῃ Παρασκευῇ τῶν Καθολικῶν συμπληρώθηκαν 600 χρόνια ἀπ' οἷου ὁ θεῖος Πετράρχης στὴν ἐκκλησίαν Ἀγ. Κιάρρα τοῦ Ἄβινιόν πρωτογενώρισε κ' ἀγάπησε τὴ Λάουρά του. Νὰ εἶνα ἀπὸ τὰ 300 σονέττα του πὺν ἔγραψε γιὰ τὸν Ἐρωτία

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Εἰς τὸ προσεχὲς ἀρθρον τοῦ ἀκαδημ. κ. Α. Ἀγδραδῆ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Α. ΤΥΡΟΓΑΛΑΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ

Εκτελούνται ασφάλεια Πυρός—Ζωής—Ατυχημάτων Θαλάσσης εις δραχμάς και λίρας με τους καλύτερους συνδιασμούς και με τα μικρότερα ασφάλιστρα, δια των μεγαλυτέρων ασφαλιστικών Εταιριών ΕΞΕΣ ΠΡΕΒΟΥΑΓΙΑΝΣ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΟΥΔ ΠΡΟΝΟΙΑ άμμος διακανονισμός ζημιών.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΚΟΝ. Το πολυτελέστατον και ταχύπλοον θαλαμηγόν «ΙΘΑΚΗ» άναχωρεί τακτικώς εκάστην Δευτέραν μεσημβριαν δια Πάτρας, Πειραιά, Βόλον, Θεσσαλονίκην.

CONTONIS BROTHERS

Εισιτήρια δια Καναδών, Μεξικόν και Νοτ. Αμερικην έγκυροι μεταναστευτικά πληροφορία.

ΤΜΗΜΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ. Αμερικαν Κυάναμιντ Κόμπανυ NEW — YORK

Διπάσματα **AMMO ΦΩΣ**

Τσιμέντια **BLOK** (πρόην Τιά.)

Λομπαρδ Κοντένσεν μίλκ **CY LTD**

SIANELELI ΜΑΡΙΝΟ

Γάλα Τροφός Βούτυρα

Ανταλλακτικά Αυτοκινήτων — Ελαστικά

MICHELIN

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαιον έξ έλοκλήρον Κατεβεβλημένον Δρ. 72.000.000
Αποθεματικόν Κεφάλαιον > 34.600.000

Καταστήματα εις τας κυριώτερας πόλεις της Ελλάδος
Έν Αμερικη. Νέα Υόρκη. Βοστώνη
Έν Αγγλία. Λονδίνον
Έν Αθναία. Ξυρράχιον Κορυτσά
Έν Αιγύπτω. Αλεξάνδρειαν. Κάϊρον. Πάρι-Λαϊδ
Έν Κύπρω. Λεμεσός. Λευκωσία
Πυκνότετον δίκτυον άνταωοκρητών
Καταδέσεις εις όρ. Εγγάζ. εώι τοῦ Έξωτ.
έν όψει και εώι αροδεσμία,

υποπιστωτικη υπηρεσια

Η Τράπεζα Αθηνών εκτελει προεβορησεις έμφορικων γραμματιων και εισωράξεις τοιοιτων έν Ελλάδα και Έξωτερικῶ,

Αγοράζει και πωλεί ξένα νομίσματα και χαρτονομίσματα.

Εκδίδει πιστωτικὰς έπιστολάς και άναλαμβάνει την άνωαναγοῦ άποστολήν χρηματικῶν ποσῶν δια τηλεγραμμικῶν ή ταχυδρομικῶν ενταλῶν.

Άνοίρει πιστώσεις εώι φορητικῶν.

Δέχεται χρεώγραφα προς εῦλασιν' αγοράζει και εισωράττει τοκομερίδια ως και κηρωμένα εις το άρτιον χρεώγραφα' εκτελει χρηματικὰς εντολάς' δέχεται άνεξόδως έγγραφας εις νέας εκδόσεις και έν γενει εκτελει ωσαν εώι χρεωγράφων έργασίαν.

Χορηγει πιστώσεις εώι χρεωγράφων ως και εώι ένεχύρω χρεωγράφων.

Άνοίρει τρέχοντας λογαριασμούς και δέχεται χρηματικὰς καταδέσεις έν όψει και εώι αροδεσμία εις Δραχμάς και ξένα Νομίσματα.

Έχει ειδικήν ύποθησίαν Ταμεινερίου μέχρι Δραχ. 50.000 εώι τόκω 5 ο/ο έτασίως.

Πάσης φύσεως τραπεζικη έργασία ύπό τους μάλλον συμφέροντας όρους.

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

*Basildon House,
Moorgate E. C. 2*

Γενική Διεσθ. Ελλάδος

= ΑΘΗΝΑΙ =

Κεφάλαιον ἐγκεκριμένον	L 1.000.000	ἴσται Δο.	375.000.000
» κταβεδλημένον	600.000	» »	225.000.000
» ἀποθεγατικόν	235.000	» »	88.000.000
Σύνολον ἐνεργητικοῦ	5.663.445	» »	2.123.000.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀμαρούσιον, Ἄργος, Ἀργουσιόλιον, Βόλος, Δράμα, Ζάκυνθος, Πράκλειον, Θεσσαλονίκη, Κηβάλλα, Καλάμαι, Κάστρον (Λήμνου), Κέρκυρα, Λαγκαδία, Λεβίδιον, Μυτιλήνη, Νάουσα, Ναύπλιον, Πάτρα, Πάτραι, Πειραιεύς, Σπάρτη, Σκάλα (Λακεδαιμόνος), Τρίπολις, Χανιά, Χίος.

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΑΕΛΞΑΝΔΡΕΙΑ

Assiut, Benha, Beni—Suef, Fayoum, Kafr—el—Zayat, Mansourah, Mehillo, Kebir, Minieh, Tantah, Zifta.

ΕΝ ΚΥΠΡΩ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Λεμεσός, Λάναρξ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ Γαλατά, Σταμπούλ,

Πλήρες δίκτυον ἀνταποκριτών καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΦΥΣΕΩΣ